Zmiany w polskiej szkole – nowoczesna edukacja – inna rola nauczyciela i ucznia – a niepokój rodziców

Jedyną stałością we współczesnej edukacji jest **nieustanna zmiana.**
Zmiana ta może nas wszystkich męczyć, drażnić, smucić, ale tak naprawdę nie mamy wpływu na to, że ona następuje i że coś wokół nas ciągle się zmienia.
Musimy nauczyć się żyć w warunkach tej „stałej" zmiany, a co więcej, **nauczyć naszych uczniów, nasze dzieci, uczyć się i dostosowywać do tych nieustannych zmian.**
Możemy się jej obawiać i uciekać przed nią lub **próbować ją oswajać I PRZETWARZAĆ W ROZWÓJ.**
Pojawia się oczywiście pytanie o to, jak w tym szybko zmieniającym się świecie ma funkcjonować **szkoła, nauczyciel, uczniowie i ich rodzice…**
Jedno jest pewne – edukacja szkolna też powinna się zmieniać, aby dopasowywać się do zmian w społeczeństwie, gospodarce, polityce, technologii...
Skuteczna i dobra dla uczniów zmiana jest możliwa jedynie **dzięki nauczycielom.**
Obecnie zmieniają się metody pracy z uczniami i następuje zmiana postrzegania roli nauczyciela.

- **Nauczyciel jest organizatorem i animatorem różnych sytuacji dydaktycznych,** wskazuje uczniom drogę uczenia się w czasie grupowego i indywidualnego działania edukacyjnego (stwarza warunki do dokonywania odkryć)
- **Nauczyciel** pozwala współdziałać, współpracować, komunikować się, rozwiązywać problemy, pytać i podejmować różnorodne działania /stosuje m.in. projekty, metody aktywne, teatralizację, umuzykalnienie/

Pierwsze lata szkoły mogą okazać się kluczowe dla rozwoju dziecka i tego, w jaki sposób będzie uczyć się i funkcjonować w społeczności szkolnej. Zatem jeżeli będziemy pomagać dzieciom zdobywać różne kompetencje: społeczne, naukowe, cyfrowe, nauczymy ich korzystać z bogactwa różnorodności współczesnego świata, to będą oni lepiej przygotowani do zmian, które będą następowały także w ich życiu.
Czy to dobrze, czy źle, że 6-latek idzie do szkoły…? to pytanie przyświeca od kilku lat rodzicom.
Otóż, podzielam pogląd, iż bez znaczenia jest fakt, czy sześciolatki będą chodzić do przedszkola czy szkoły; z punktu widzenia rozwoju mózgu liczy się jedynie, **co będą tam robić.**

- Wyniki badania 6, i 7-latków na starcie, przeprowadzonego przez Instytut Badań Edukacyjnych we wrześniu 2013, świadczą o tym, że dzieci sześcioletnie mogą osiągać podobne wyniki, co o rok starsi uczniowie i radzą sobie z wymaganiami szkolnymi.
- Wiele zależy od **metod, jakimi nauczyciel pracuje z dziećmi i** czy odpowiadają one potrzebom dzieci młodszych?
- Pamiętajmy, że przez trzy pierwsze lata nauki nie ma w szkole podziału na przedmioty.
- Nauczyciel powinien dostosowywać czas trwania poszczególnych zajęć do możliwości sześciolatków, niezależnie od szkolnych dzwonków.
- **Uwaga!** w edukacji sześciolatków chodzi o to, by PIERWSZAKI- zamiast słuchać wykładu i grzecznie siedzieć w ławkach- miały możliwość **uczenia się przez zabawę**

i gry oraz ruch. aby miały możliwość pracy w parach i w grupach nad zadaniami, eksperymentowania, chodzenia na wycieczki itp.

- dzieci do 7 roku życia mają jeszcze słaby kościec i słabe mięśnie, muszą często zmieniać pozycje, trenować ciało, a co za tym idzie i mózg; naturalna jest hałaśliwość, impulsywność, gwałtowność emocji.
- Nowoczesne podejście do nauczania zakłada, ze najtrwalej zapamiętujemy i najlepiej rozumiemy, gdy uczymy się uruchamiając własną aktywność. Mózg uczy się:
  w zabawie, doświadczaniu i przeżywaniu, współdziałaniu z innymi podczas rozwiązywania problemów, w pokonywaniu trudności i satysfakcji z osiągniętego sukcesu.
- Co ważne- zajęcia w ciągu dnia powinny mieć swój rytm i być różnorodne: *werbalne, manualne, ruchowe, plastyczne, muzyczne.*
- Czas skupienia na jednej czynności jest u dzieci w tym wieku krótki (15-20 min.), a zapamiętywanie i koncentrowanie uwagi jest dla nich dużym wydatkiem energetycznym.
- Ważna jest **przestrzeń klasy**, w której dzieci musza mieć miejsce na ćwiczenia ruchowe, przemieszczanie się, pracę metodami uwzgledniającymi zabawę i naukę poprzez ruch - wszystko po to, aby odpowiadać na zwiększona potrzebę ruchową sześciolatków.
  *Według wytycznych MEN klasa winna być podzielona na **przestrzeń edukacyjna** (wyposażona w tablice, stoliki itp.) i **przestrzeń rekreacyjna**, nadająca się do zabawy, wspólnych rozmów, odpoczynku (gdzie znajdowałyby się dywaniki/dywan, poduchy/pufy lub materace, maty), a zatem sala zajęć powinna być przestronna.(PP)*
- Układ sali zajęć zmienia się w zależności od wykonywanej aktywności, tematu zajęć, specyfiki pracy, ma to istotny wpływ na rezultaty edukacyjne uczniów;
- Większość podstawówek dzięki ministerialnemu wsparciu z projektu *Radosna szkoła* dysponuje już placem zabaw – potrzebnym dzieciom sześcioletnim jako **bezpieczne i przyjemne miejsca do wybawienia się**. Plac jest czymś znajomym i lubianym, stanowi pomost miedzy przedszkolem a przestrzenią szkolną. Powinien być odpowiednio zabezpieczony ogrodzeniem, które uniemożliwiłoby dzieciom np. wyjście na ulicę i w pewnym sensie odgradzałoby je od dzieci starszych. Dobrze, gdy jest bogato wyposażony, estetyczny i pomysłowo zaprojektowany.
- N-l sprawuje opiekę nad dziećmi przebywającymi w sali zajęć, na placu zabaw/boisku, zaprowadza na obiad, do świetlicy, toalety,….
- Szkoła powinna dysponować przemyślaną przestrzenią - miejscem, gdzie rodzice bezpiecznie zostawiają dzieci.
- Z 6-tkami można z powodzeniem stosować **wartościową metodę pracy projektowej**, która uczy planowania, tworzenia, współpracy i prezentacji.
- Ponieważ dzieci najlepiej uczą się i poznają, gdy mogą operować na konkretach, bardzo ważne dla pierwszaka są **gry, zabawki i pomoce pobudzające różne zmysły, służące koncentracji uwagi i lepszemu zapamiętywaniu.**
- Do standardowego wyposażenia klasy należeć powinny również **pomoce multimedialne i sprzęt:** odtwarzacz muzyki, projektor, aparat fotograficzny, przynajmniej jeden komputer z dostępem do Internetu, tablica interaktywna.
- Technologie informacyjno-komunikacyjne (czyli w skrócie: TIK) to dla współczesnych dzieci naturalne środowisko, w którym żyją od urodzenia. Szkoła i nauczyciele powinni pomóc dzieciom (i sobie) dostrzec w narzędziach TIK-owych sprzymierzeńców nauki i rozwoju umysłowego.

- Pierwszy rok nauki jest ważny dla całego procesu nauczania i należy stworzyć uczniom jak najlepsze warunki nauki, dopasowane do ich możliwości i etapu rozwoju. Optymalnie byłoby, zęby sześciolatki przynajmniej przez pierwszy semestr nauki mogły przychodzić do szkoły **na pierwszą zmianę.** Ułatwiłoby to im wejście w rytm nauki szkolnej, zapobiegłoby przemęczeniu spowodowanemu zbyt długim oczekiwaniem na zajęcia i czasem spędzanym w szkole.
- Optymalna liczba uczniów w klasie to 15-20 osób. Pozwala ona na lepszy kontakt między nauczycielem a dziećmi, daje szanse na ich zaistnienie na forum, ułatwia nauczycielowi realny kontakt oraz skuteczną pomoc uczniom mającym jakieś trudności, , a także wspierać te wyjątkowo zdolne (z Podstawy Programowej: *Wskazane jest, aby edukacja w klasach I–III szkoły podstawowej odbywała się w zespołach rówieśniczych liczących nie więcej niż **26 osób**.)*
- Zmiany w ocenianiu bieżącym – odejście od oceniania stopniem, znaczkiem, symbolem, punktem itp. (zastępnikiem oceny cyfrowej) na **rzecz oceny kształtującej – rozwojowej** (pomagającej się uczyć). U. otrzymuje informację: co zrobił dobrze, co i jak powinien poprawić i jaki obrać kierunek dalszej pracy. N-l z uczniami ustala cele (jaką umiejętność uczeń ma opanować) i kryteria oceniania (wskazówki, po czym poznamy że cele zostały osiągnięte;
- W klasach młodszych stosowana jest ocena opisowa semestralna i na koniec roku.

Podsumowanie

*Słowem-kluczem do prawidłowego rozwoju małego dziecka w szkole może być **„różnorodność”.** Najmłodsi uczniowie powinni mieć maksymalnie zróżnicowane zajęcia , aby doświadczali różnych sytuacji i aktywności edukacyjnych. Zdecydowanie powinniśmy unikać nudy i rutyny, aby nie zabijać w dzieciach naturalnej ciekawości świata i chęci eksperymentowania.*

Aleksandra Szczepańska
/nauczyciel dyplomowany edukacji wczesnoszkolnej
w Szkole Podstawowej nr 1
z Oddziałami Integracyjnymi
im. Juliana Rydzkowskiego w Chojnicach/

Materiał do wystąpienia przygotowano w oparciu o:

- *Szkoła pierwsza klasa? Poradnik dla rodziców sześciolatków, Małgorzaty Kowalczuk © 2014 THINK GLOBAL sp. z o.o., Warszawa 2014*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 803)*
- *Własne doświadczenie i zasoby nauczyciela.*